

บันทึก

เรื่อง เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ “อันเดอร์ทู รูน บีวียพี ๑” และ “STUN GUN”
เป็นอาวุธตามกฎหมายหรือไม่

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือที่ มท ๐๕๐๓/๘๒๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมตำรวจได้มีหนังสือหารือข้อกฎหมายเกี่ยวกับการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ “อันเดอร์ทู รูน บีวียพี ๑” และ “STUN GUN” ซึ่งเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีสภาพการใช้งานที่เหมือนกัน ว่า เป็นอาวุธตามกฎหมายใดหรือไม่ สามารถมีไว้หรือพกพา และเจ้าหน้าที่ตำรวจควรใช้มาตรการเพื่อการควบคุมการพกพาอย่างไรหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากกรมตำรวจได้รับรายงานจากกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ว่า เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๓๗ เวลาประมาณ ๐๙.๐๐ น. เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองปทุมธานีได้ร่วมกันตรวจค้นบุคคลผู้หนึ่งพบเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวข้างต้นอยู่ในกระเป๋าเอกสารซึ่งถืออยู่ จึงได้ยึดไว้ตรวจสอบแต่ไม่พบว่าเป็นความผิดตามกฎหมายใด กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ จึงขอหารือกรมตำรวจว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ “อันเดอร์ทู รูน บีวียพี ๑” เป็นอาวุธตามกฎหมายใดหรือไม่ เพื่อจะได้ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป ประกอบกับสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งกรมตำรวจว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้รับหนังสือร้องเรียนจากประชาชนว่าพบการโฆษณาขายสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เรียกว่า “STUN GUN” ซึ่งสินค้าดังกล่าวมีลักษณะเป็นอาวุธมากกว่าเครื่องมือป้องกันตัว และอาจมีผู้นำไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมายก่อให้เกิดอันตรายต่อสุจริตชน ซึ่งจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญด้านอาวุธพบว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ทั้ง ๒ ชนิดนี้ มีสภาพการใช้งานที่เหมือนกันโดยมีขั้นตอนการทำงานและคุณสมบัติดังนี้

๑. ขั้นตอนการทำงาน เป็นการแปลงกระแสไฟฟ้าจากแบตเตอรี่ (ถ่านแคดเมียม) ขนาด ๙ โวลต์ ผ่าน Transformer, Condenser, Coil highvoltage แล้วเหนี่ยวนำทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าตรง (D.C.) ที่มีกระแสต่ำ แต่ Volt สูง ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง ๙๕,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ โวลต์

๒. คุณสมบัติการใช้

คุณสมบัติ กระแสไฟฟ้าที่ได้เป็นกระแสไฟฟ้าตรง (Volt) ที่มีความถี่สูง แยกขั้วบวก ขั้วลบออกจากกัน ซึ่งเมื่อใดที่ขั้วบวกและขั้วลบอยู่ในระยะทางที่อิเลคตรอนของกระแสไฟฟ้าเชื่อมต่อกันได้ จะเกิดประกายไฟฟ้าแรงสูงขึ้นที่จุดทดสอบ ซึ่งกองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจได้รายงานการตรวจพิสูจน์เครื่องใช้ไฟฟ้าง่ายๆว่าสามารถใช้ทำอันตรายต่อร่างกายและชีวิตมนุษย์ถึงตายได้

การใช้ เป็นวัตถุที่ผลิตขึ้นมาโดยสามารถแปลงกระแสไฟฟ้าให้มีโวลต์สูงถึงขนาดสามารถทำลายชีวิตมนุษย์ได้เมื่อผ่านเข้าไปในร่างกาย จึงมีอำนาจการทำลายชีวิตสูงเท่ากับ

อาวุธอันตรายอื่น ๆ เช่น ปืน หรือมีดหรือวัตถุอื่นใดที่โดยสภาพสามารถใช้เป็นอาวุธได้ สามารถใช้ป้องกันตัวได้เท่ากับสามารถใช้เป็นอาวุธทำร้ายร่างกายผู้อื่นถึงตายได้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมิใช่เพื่อใช้เป็นอันตรายต่อร่างกายและชีวิตมนุษย์เพียงอย่างเดียว โดยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นใดได้ ปรากฏตามรายงานผลการตรวจพิสูจน์คุณสมบัติเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวของกองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ จึงเห็นว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสองชนิดเป็นอาวุธโดยสภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๕) ทั้งยังมีคุณสมบัติต้องด้วยองค์ประกอบตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๗ ข้อ ๒ (๔) การที่บุคคลทั่วไปจะพกพาเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวไปในทางหรือที่สาธารณะอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๑ เห็นควรให้กำหนดมาตรการควบคุมเช่นเดียวกับอาวุธปืน และเนื่องจากกรณีนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายและเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับวิถีปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้มีการวินิจฉัยในเรื่องนี้โดยรอบคอบถูกต้องและให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า

๑. เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ “อันเดอร์ทู รูน บีวายพี ๑” และ “STUN GUN” ถือเป็นอาวุธหรือไม่ตามกฎหมายใด และหากเป็นอาวุธ จะเป็นอาวุธโดยสภาพหรือโดยการใช้

๒. บุคคลทั่วไปจะมีไว้ในครอบครอง หรือพกพาเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวตามข้อ ๑ ไปในทางหรือที่สาธารณะได้หรือไม่ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจพบ จะสามารถจับกุมหรือตรวจยึดดำเนินคดีอาญาได้หรือไม่ประการใด

๓. โรงงานผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าดังกล่าวจะเข้าข่ายต้องขอรับอนุญาตตามกฎหมายใดบ้าง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) ประกอบการพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ที่ว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ “อันเดอร์ทู รูนบีวายพี ๑” และ “STUN GUN” เป็นอาวุธตามกฎหมายหรือไม่ และหากเป็นอาวุธจะเป็นอาวุธโดยสภาพหรือโดยการใช้ นั้น เห็นว่า มีกฎหมายที่บัญญัติบทนิยามคำว่า “อาวุธ” อยู่ ๒ ฉบับ คือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๕)^(๑) และคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๗ ลงวันที่ ๒๑

^๑ มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) อาวุธ หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพแต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

ฯลฯ

ฯลฯ

ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๙ ข้อ ๒^๒(๒) ซึ่งเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นปัญหานี้หากได้ใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ ก็เข้าข่ายเป็นอาวุธโดยการใช้ตามมาตรา ๑ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ส่วนจะเข้าข่ายเป็นอาวุธโดยสภาพตามบทบัญญัติดังกล่าวหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายๆ ไป สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์นี้ตามลักษณะรูปร่างที่ปรากฏในสำเนาภาพถ่ายซึ่งกระทรวงมหาดไทยส่งมาประกอบการพิจารณานั้น ยังไม่อาจจะชี้ชัดได้ว่าเป็นอาวุธโดยสภาพหรือไม่

สำหรับปัญหาว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะมีคุณสมบัติเป็น “อาวุธ” ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๗ ข้อ ๒ หรือไม่นั้น เห็นว่า คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๗ ใช้บังคับกับอาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจ^(๓) เมื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมิใช่อาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจ จึงไม่เป็นอาวุธตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๗

^๒ ข้อ ๒ ในคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับนี้

“อาวุธ” หมายความว่า

(๑) อาวุธปืน หรืออาวุธอย่างอื่นซึ่งใช้ส่งกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของก๊าซ หรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ๆ ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้น ๆ ด้วย

(๒) กระสุนปืน และหมายความรวมถึงกระสุนโดด กระสุนปรายกระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดก๊าซ เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโดทู่นระเบิดและจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบกระสุนปืน รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้น ๆ ด้วย

(๓) วัตถุที่สามารถส่งกำลังดันอย่างแรงต่อสิ่งห่อหุ้มโดยฉับพลันในเมื่อระเบิดขึ้นโดยมีสิ่งเหมาะสมทำให้เกิดกำลังดัน หรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้นทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหาร และหมายความรวมถึงเชื้อประทูต่างๆ หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกันซึ่งใช้หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิดการระเบิด รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้น ๆ ด้วย หรือ

(๔) สิ่งอื่นใดที่มีอำนาจในการประหาร ทำลาย หรือทำให้หมดสมรรถภาพในทำนองเดียวกันกับอาวุธตาม (๑) (๒) หรือ (๓) รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้น ๆ ด้วย

เพื่อประโยชน์แห่งคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับนี้ คำว่าส่วนประกอบ หมายความว่า ส่วนต่างๆ ของอาวุธตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และหมายความรวมถึงอุปกรณ์อย่างใด ๆ ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกับอาวุธดังกล่าวแล้ว ทำให้อาวุธนั้นมีประสิทธิภาพ หรือเกิดประโยชน์แก่การใช้เพิ่มขึ้น หรือทำให้คุณลักษณะเปลี่ยนแปลงไป

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ ดังปรากฏในคำปรารภที่ว่า “คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินมีนโยบายให้เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำ ประกอบ ซ่อมแซมและเปลี่ยนลักษณะอาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจ โดยขออนุญาตจัดตั้งโรงงานขึ้นในประเทศ ในการนี้จำเป็นต้องกำหนดมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุม การทำ ประกอบ ซ่อมแซมและเปลี่ยนลักษณะอาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจให้เป็นไปโดยรัดกุม” และประกอบกับข้อ ๔ ที่กำหนดไว้ว่า “อาวุธที่จะอนุญาตให้ผลิตสำหรับราชการทหารและตำรวจได้ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับนี้ ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง”

ประเด็นที่ ๒ ที่ว่า บุคคลทั่วไปจะมีไว้ในครอบครองหรือพกพาเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวไปในทางสาธารณะได้หรือไม่ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจพบจะสามารถจับกุมหรือตรวจยึดดำเนินคดีอาญาได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นอาวุธโดยสภาพตามมาตรา ๑ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ ถ้ามีลักษณะเป็นอาวุธโดยสภาพ การที่บุคคลใดพกพาเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวไปในทางสาธารณะก็อาจจะเข้าข่ายมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๗๑^๔(๕) ได้

ประเด็นที่ ๓ ที่ว่า โรงงานที่ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะต้องขอรับอนุญาตตามกฎหมายใดบ้างนั้น เห็นว่า การตั้งและการประกอบกิจการโรงงานใด ๆ นั้น อาจอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายว่าด้วยโรงงานกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น การพิจารณาว่าโรงงานที่ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะต้องขอรับอนุญาตตามกฎหมายใดจึงต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) มีข้อสังเกตว่าการจะนำบทกฎหมายใดในทางอาญามาใช้บังคับแก่ประชาชนจะต้องมีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้ง เพราะการตีความกฎหมายอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัด ถ้าเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหรือสิ่งประดิษฐ์อื่นใดที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันมีคุณสมบัติสามารถใช้ทำลายชีวิตมนุษย์ได้ และมีอำนาจการทำลายชีวิตสูงได้เช่นเดียวกับปืนหรือมีดตั้งที่กรมตำรวจชี้แจง ก็สมควรที่จะควบคุมอย่างอาวุธปืน โดยเสนอขอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.๒๕๕๐ ให้เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์หรือสิ่งประดิษฐ์อื่นใดนั้นอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๓๙

^๔ มาตรา ๓๗๑ ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผย หรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการการรื่นเริง หรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาทและให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุذنั้น